

De gevolgen van de klimaatcrisis voor vrouwen

Vrouwen zijn de belangrijkste verzorgers. Ons werk maakt het voor mensen mogelijk om te overleven en te bloeien. We bouwen netwerken van ondersteunende relaties. Wij bouwen gemeenschappen.

De klimaatcrisis en andere milieuvernietiging hebben een rechtstreekse en onevenredige invloed op ons en op het essentiële werk dat we doen. Ze bedreigen voedsel- en waterbronnen. Ze verstoren onze ondersteunende netwerken.

Als vrouwen hebben we een lagere sociaal-economische status en minder macht dan mannen. Seksisme en de starre rollen die seksisme ons oplegt, beperken de toegang van vrouwen tot de middelen en de ervaringen die hen beter zouden kunnen voorbereiden op rampen en op de aanpassing aan de verandering van het klimaat. Vrouwen die te maken hebben met meervoudige onderdrukking - inheemse

vrouwen, vrouwen in het Zuiden van de wereld, gekleurde vrouwen, arme vrouwen, vrouwen met een handicap, jonge vrouwen - worden het hardst getroffen.

Klimaatverandering leidt tot maatschappelijke instabiliteit. Verkrachting en andere vormen van seksueel geweld nemen toe. In Noord-Amerika leidt de aanleg van nieuwe pijpleidingen voor fossiele brandstoffen (bijvoorbeeld de Keystone XL- en Dakota Access-pijpleidingen) tot grote nederzettingen in geografisch geïsoleerde gebieden die voornamelijk door mannen worden bewoond. Dit leidt tot mensenhandel en seksueel geweld. Veel van de doelwitten zijn inheemse vrouwen die leven in de gebieden waar de pijpleidingen doorheen lopen.

Veel vrouwen in het Zuiden van de wereld houden zich bezig met zelfvoorzienende landbouw. Zij produceren tussen 40%

en 80% van het voedsel, en verzamelen brandstof en water. (In bijna tweederde van de huishoudens in ontwikkelingslanden zijn vrouwen en meisjes verantwoordelijk voor het halen van water). Met de toenemende droogte, overstromingen en andere onvoorspelbare weersomstandigheden wordt de last voor vrouwen steeds zwaarder. Het is voor hen moeilijker om te voorzien in de behoeften van hun gezin aan voedsel, water en energie. Het is ook moeilijker om

een inkomen te genereren of onderwijs te volgen.

Volgens de Verenigde Naties is tachtig procent van de mensen die door de klimaatverandering ontheemd raken, vrouw. Toch vormen vrouwen minder dan dertig procent van degenen die het beleid bepalen in nationale en mondiale organen voor klimaatonderhandeling. Seksisme beperkt het leiderschap van vrouwen. Vrouwen zijn briljant. Wij begrijpen het belang van

Sustaining All Life (SAL) is een internationale organisatie die zich ten doel stelt klimaatcrisis op te lossen door een einde te maken aan alle verdeeldheid onder mensen. *United to End Racism (UER)* is een wereldwijde groep mensen van allerlei leeftijden en achtergronden, die zich inzetten om een eind te maken aan racisme in de wereld en andere groepen ondersteunen bij het bereiken van dit doel. UER en SAL zijn projecten van Herwaarderingscounselen (HC) en maken gebruik van HC-gereedschap. Herwaarderingscounselen is een goed omschreven theorie en praktijk die mensen van alle leeftijden en achtergronden leert om elkaar effectief te helpen bevrijden van de emotionele littekens van onderdrukking en andere pijn. Door om beurten naar elkaar te luisteren en emotionele ontlading aan te moedigen, kunnen mensen oude pijn genezen en zijn ze beter in staat om te denken, zich uit te spreken en anderen te organiseren en te leiden in het opbouwen van een wereld waarin de mens en andere levensvormen worden gewaardeerd en het milieu wordt hersteld en behouden. Herwaarderingscounselen bestaat momenteel in 95 landen.

[SustainingAllLife.org](https://www.sustainingalldlife.org)

[UnitedToEndRacism.org](https://www.unitedtoendracism.org)

[sustaining_all_life](https://www.instagram.com/sustaining_all_life)

[@sustainallife](https://twitter.com/@sustainallife)

[SustainingAllLife](https://www.facebook.com/SustainingAllLife)

menselijke relaties. We weten hoe we moeten creëren in plaats van vernietigen. Wij zouden een centrale rol moeten spelen bij het oplossen van de klimaatcrisis.

Naast het beschadigen van de levens van zowel vrouwen als mannen, staan seksisme en mannelijke dominantie het oplossen van de klimaatcrisis in de weg. Maar de praktijken van *Sustaining All Life* en *United to End Racism* – zonder onderbreking naar elkaar luisteren en elkaars natuurlijke genezingsprocessen ondersteunen (lachen,

hуlen, praten en bibberen) - stellen zowel vrouwen als mannen in staat te genezen van de schade die door seksisme en mannelijke dominantie is aangericht. Dit verandert de machtsdynamiek, waardoor de stem van vrouwen centraal komt te staan in de besluitvorming en vrouwen en mannen sterke bondgenoten kunnen zijn in het beëindigen van klimaatverandering

Het werk van *Sustaining All Life* en *United to End Racism*

Het is mogelijk om de gevolgen van de door de mens veroorzaakte klimaatverandering te beperken en het milieu te herstellen. Daar zijn enkele zeer grote veranderingen in onze economie en ons leven voor nodig. De organisaties *Sustaining All Life* en *United to End Racism* denken dat de milieucrisis alleen kan worden opgelost als we eveneens een einde te maken aan racisme, genocide op inheemse volkeren, klassisme, seksisme en andere vormen van onderdrukking. De impact van milieuvernietiging en klimaatverandering raakt mensen die het doelwit zijn van deze specifieke vormen van onderdrukking het meest. Om de noodzakelijke veranderingen te realiseren is een massale, wereldwijde beweging nodig van mensen van allerlei achtergronden die zowel de effecten van de klimaatverandering als de gevolgen van het racisme bestrijden.

Sustaining All Life en *United to End Racism* denken dat het volgende ons tegenhoudt bij het opbouwen van een grote en krachtige beweging: (1) voortdurende verdeeldheid (meestal veroorzaakt door onderdrukking, vooral racisme en klassisme) tussen naties en tussen groepen mensen onderling; (2) wijdverspreide gevoelens van ontmoediging en machteloosheid; (3) het ontkennen van de almaar toenemende schade aan het klimaat en de falende aanpak ervan; en (4) problemen bij het effectief verduidelijken van het verband tussen de milieucrisis en het falen van ons economische systeem. *Sustaining All Life* en *United to End Racism* zijn bezig om deze en andere kwesties aan te pakken.

De rol van onderdrukking

De economie en politiek van onze verschillende samenlevingen vereisen groei en winst. Er is weinig aandacht voor mensen, voor andere levensvormen of voor de aarde. Dit leidt tot uitbuiting en onderdrukking. Vormen van onderdrukking (zoals racisme, klassisme, seksisme en de onderdrukking van jongeren) treffen iedereen en veroorzaken grote onrechtvaardigheid, beperken de toegang tot hulpbronnen en schaden het leven van miljarden mensen. Als we eenmaal met onderdrukking te maken hebben gehad, hebben we de neiging om de pijn die we hebben meegemaakt, ook anderen aan te doen. Veel van de psychische en emotionele schade die mensen is aangedaan, ontstaat door deze doorgegeven pijn. Hoewel mensen hierdoor vaak op een onderdrukkende manier gaan handelen, is onderdrukkend gedrag niet aangeboren.

Het ontstaat alleen als iemand emotioneel gekwetst is. Onderdrukkende samenlevingen maken misbruik van deze kwetsbaarheid om economische uitbuiting tot stand te brengen en in stand te houden.

Het belang van het helen van persoonlijke pijn

De psychische en emotionele schade die ons wordt berokkend door onderdrukking en andere kwetsende ervaringen, belemmert ons vermogen om helder te denken en zet groepen mensen tegen elkaar op. Dit maakt het moeilijk om na te denken over de klimaatcrisis en er effectief op te reageren. Mensen zouden zich nooit coöperatief opstellen in een samenleving die mensen uitbuit en het milieu schade toebrengt, als ze niet eerst zelf gekwetst waren.

Herstellen van de pijn, die onderdrukking in stand houdt en leidt tot ander schadelijk gedrag, is niet gemakkelijk en kost tijd. Velen van ons willen hier niet aan. We hebben het misschien overleefd door onszelf gevoelloos te maken voor de schade die onderdrukking ons heeft berokkend. Anderen gaan ervan uit dat we er nooit van af zullen komen.

In *Sustaining All Life* en *United to End Racism* hebben we geleerd dat we onszelf kunnen bevrijden van deze pijn en barrières voor een effectieve organisatie kunnen slechten. We kunnen genezen van pijnlijke ervaringen als iemand aandachtig naar ons luistert en ons toestaat en aanmoedigt om verdriet, angst en andere pijnlijke emoties los te laten. Dit gebeurt door middel van een natuurlijk genezingsproces: praten, huilen, bibberen, boos zijn en lachen. Als we in een ondersteunend netwerk pijnlijke gevoelens kunnen laten gaan, kunnen we verbonden, hoopvol, attent, vreugdevol en toegewijd blijven. Dit versterkt op zijn beurt ons vermogen om een beweging op te bouwen die als doel heeft om de effecten van klimaatverandering en racisme te stoppen.

Voor meer informatie:

www.sustainingalllife.org of www.unitedtoendracism.org
adres: Sustaining All Life/United to End Racism
19370 Firlands Way N, Shoreline, WA 98133-3925 USA
Email: sal@rc.org Tel.: +1-206-284-0311